

KNNV

Vogelwerkgroep

De Bevelanden

Mededeling no. 38

Broedvogels van de Inlaag Coudorpe (Inlaag 2005)

In de jaren 2007-2009

**Mark Hoekstein & André Hannewijk
2010**

Inhoud

	Pagina
Inleiding	1
1 Beschrijving onderzoeksgebied	2
2 Werkwijze	
2.1 Veldwerk	4
2.2 Interpretatie	4
3 Resultaten	
3.1 Broedvogeloverzicht	5
3.2 Soortgroepen	7
4 Evaluatie	9
Literatuur	11
Bijlage:	
Soortkaarten & kaarten weidevogels	

Inleiding

In het voorjaar en de zomers van 2007-2009 werd door de samenstellers van dit rapport een serie van drie broedvogelinventarisaties uitgevoerd in de Inlaag Coudorpe (Inlaag 2005), Zuid-Beveland.

Na een korte beschrijving van het onderzoeksgebied en de gevolgde werkwijze worden een aantal broedvogelsoorten en relevante soortgroepen besproken. Vervolgens worden enkele opmerkingen gemaakt over het beheer in relatie tot broedvogels.

De inventarisatie van dit gebied werd opgestart in 2007 als onderdeel van het Zeeuws Meetnet Natuur. Dit meetnet van natuur(ontwikkelings)gebieden is na overleg van SOVON met terreinbeherende instanties opgestart in 2007 met als doel de ontwikkelingen in met name nieuw aangelegde gebieden nauwkeurig te volgen. De indruk bestond dat gangbare meetnetten, monitoringprogramma's en vogelwerkgroepinventarisaties te weinig gedetailleerde informatie opleverden.

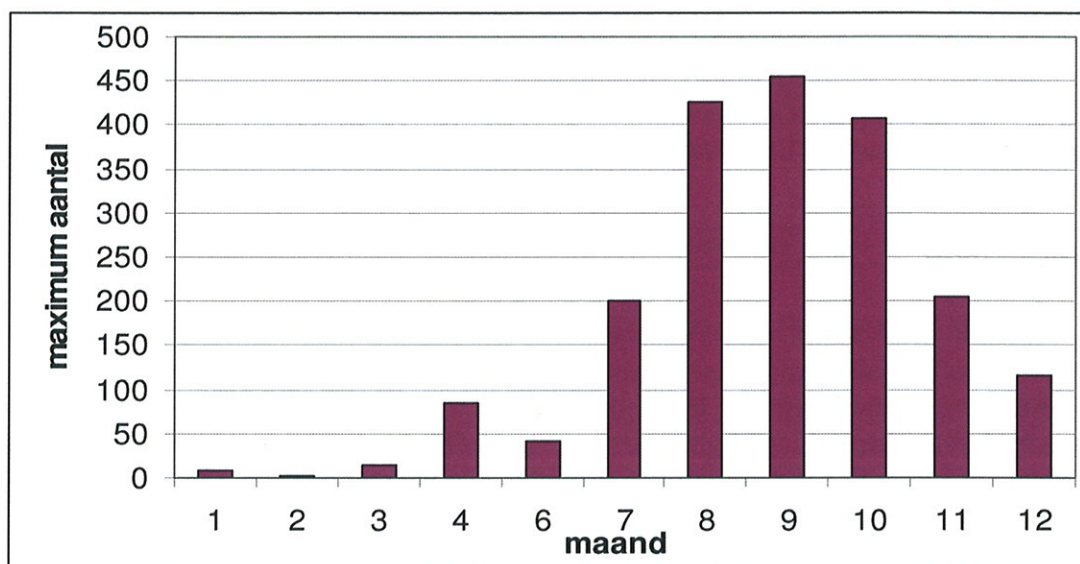
Na drie jaar stopt Mark met de jaarlijkse broedvogelinventarisatie in de Inlaag Coudorpe. André gaat nog door om eventuele veranderingen te volgen omdat het beheer wat gewijzigd wordt. De resultaten van deze drie onderzoeksjaren worden weergegeven in dit verslag. Het veldwerk werd deze jaren steeds verzorgd door André Hannewijk en Mark Hoekstein, de gegevens zijn tevens opgenomen in de Natuurdatabank van Vereniging Natuurmonumenten

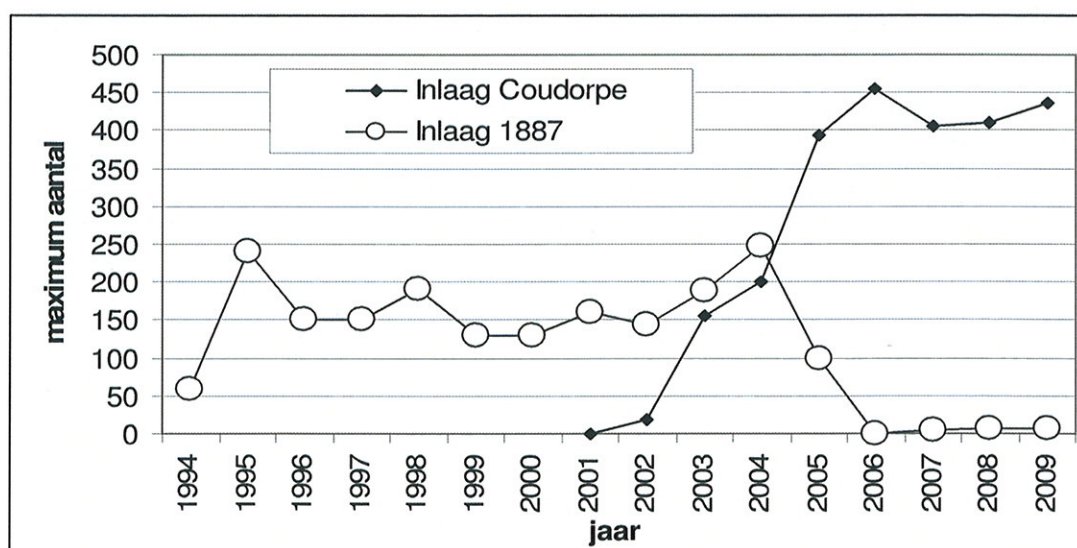
Figuur 1. Uitzicht over Inlaag Coudorpe, 28-2-2008.

gebied wordt versterkt middels drie kwelbuizen.

In de trektijd tijdens hoogwater rusten in de inlaag veel steltlopers. Een bijzonderheid van het gebied is de aanwezigheid van IJslanse Grutto's. De herkomst van deze vogels is met kleurringen aangetoond, ze zijn hier vooral in de nazomer / herfst te zien. In de winter verblijft deze groep met hoogwater meestal aan de andere zijde van de Westerschelde: in de Braakman of de Plaskreek. Het aantal in het gebied is na de eerste inrichting van het gebied meteen spectaculair gestegen, dit ging echter ten koste van de aanwezigheid in de Inlaag 1887 waar nu slechts kleine aantallen verblijven. Zie figuren 3 en 4.

Figuur 3. Maximale aantallen IJslanse Grutto's per maand in de Inlaag Coudorpe.

Figuur 4. Maximale aantallen IJslanse Grutto's per jaar in de Inlaag Coudorpe.

3 Resultaten

3.1 Broedvogeloverzicht

In totaal werden in de Inlaag Coudorpe in de drie onderzoeksjaren 279-324 territoria vastgesteld, verdeeld over in totaal 31 soorten broedvogels (zie tabel 1).

Het aantal soorten per jaar is gestegen van 23 in 2007 naar 29 in 2009, deze toename is niet aan één bepaalde soortgroep toe te wijzen.

Talrijkste soorten zijn in alledrie de jaren Brandgans, Kluut en Kokmeeuw, met voor al deze soorten jaarlijks 38-74 broedparen.

In bijlage II zijn van alle soorten de verspreidingskaarten opgenomen.

Van de aangetroffen soorten zijn er negen opgenomen in de huidige Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten (SOVON / Vogelbescherming 2004). Als “bedreigd” staat daarin geïnclassificeerd: Strandplevier, als “kwetsbaar”: Bontbekplevier, Vissdief en Slobeend, als “gevoelig”: Grutto, Tureluur, Veldleuwerik, Graspieper en Gele Kwikstaart.

Figuur 6. Broedende Brandgans, Inlaag Coudorpe, 24-04-2008.

3.2 Soortgroepen

Kustbroedvogels

Inlagen kunnen een belangrijke broedplaats voor kustbroedvogels zijn, dat is ook gebleken in de Inlaag Coudorpe. In 2002, het jaar na de aanleg broedden er al vele tientallen en in 2004 was er een kolonie van maar liefst ruim 2700 paar Kokmeeuwen aanwezig met daartussen zo'n 40 paar Zwartkopmeeuwen. De aantallen zijn sindsdien flink afgenomen. In totaal hebben tien soorten kustbroedvogels in het gebied gebroed: Kluut, Bontbek-, Strand- en Kleine Plevier, Kok-, Zwartkop-, Zilver- en Kleine Mantelmeeuw en Visdief en Noordse Stern. Van die tien kustbroedvogelsoorten waren er in 2009 acht aanwezig.

De kustbroedvogels hebben in het gebied helaas erg te lijden van predatie. Een groot deel van de jongen / eieren verdwijnt gedurende het broedseizoen. Waarschijnlijk gebeurt dit vooral door ratten. Ook de vestiging van grote meeuwen de laatste jaren is waarschijnlijk niet positief voor de andere kustbroedvogels. Daarnaast is geconstateerd dat de schapen in het gebied schade kunnen toebrengen aan de legsels.

Tabel 3. Territoria van kustbroedvogels in de Inlaag Coudorpe, 2001-2009 (gegevens deels verstrekt door RWS Waterdienst).

Jaar	Kluut	Kleine Plevier	Bontbek-plevier	Strand-plevier	Kok-meeuw	Zwartkop-meeuw	Zilver-meeuw	Kleine Mantel-meeuw	Noordse Stern	Visdief
2001	6	1								
2002	86	1	6	2	41					
2003	143	2	1		1257	3			1	6
2004	93	1	1	2	2704	40	1			27
2005	18				571		2			
2006	48				4		2			3
2007	62	2	1	1	23		4			
2008	84	3		1	79		14	1		
2009	53	2	1	1	74		10	2		2

Watervogels

Onder de watervogels valt vooral de aanwezigheid van diverse soorten ganzen op. Sinds 1999 zwierf er al een groepje Brandganzen rond in de omgeving van Ovezande-Ellewoutdijk. Waarschijnlijk zijn ze na de aanleg van Inlaag Coudorpe hier terecht gekomen en zijn er gaan broeden. De laatste jaren zijn er regelmatig 90-130 exemplaren te zien, wat aardig correspondeert met het aantal broedparen. Canadese en Grauwe Gans hebben zich recent in de inlaag gevestigd.

Het aantal Slobeenden (12 terr.) is fors voor zo'n klein gebied, mogelijk komen niet alle paren tot broeden.

Andere soorten broedvogels die tot deze groep behoren zijn Kuifeend, Waterhoen en Meerkoet.

4 Evaluatie

Er is in de drie inventarisatiejaren een toename van het aantal soorten geconstateerd; meestal wordt dit als positief gezien, het is echter de vraag of vestiging van (ontsnapte) ganzensoorten wenselijk is in dit gebied.

Ontwikkelingen van soorten van de Rode Lijst zijn de laatste drie jaar overwegend positief, wel hebben van een aantal soorten er in het verleden meer gebroed.

Tabel 3. Territoria van broedvogels van de Rode Lijst in de Inlaag Coudorpe.

Rode Lijst-soort	2007	2008	2009
Slobeend	6	12	12
Bontbekplevier	1		1
Strandplevier	1	1	1
Grutto		1	2
Tureluur	13	9	11
Visdief			2
Veldleeuwerik	4	1	3
Graspieper	14	12	11
Gele Kwikstaart			1
totaal:	39	36	44
aantal soorten:	6	6	9

Leuk is de aanwezigheid van de Graszanger in het gebied, een landelijk zeldzame soort die momenteel in Zeeland flink aan terrein wint. Of deze soort blijft zal met name van de vegetatie-ontwikkeling afhangen, en deze hangt weer sterk samen met de begrazing. Hetzelfde geldt voor de overige vogels van riet en ruigte.

Het perspectief voor het gebied op langere termijn is niet helemaal duidelijk. Als de vegetatie zich ontwikkelt naar het voorbeeld van Inlaag 1887, welke model heeft gestaan voor de inrichting, dan zullen Kluten, plevieren en sterns zich er minder thuis voelen. Inlaag 1887 heeft over het algemeen een nogal 'grazig' karakter. Mogelijk dat weidevogels hier juist van zouden kunnen profiteren. Een en ander zal mede afhankelijk zijn van de aanwezigheid van de 'grote meeuwen': Zilver- en Kleine Mantelmeeuw. Ook het waterpeilbeheer en zoutgehalte bepalen natuurlijk in hoeverre er een grazige vegetatie kan ontstaan of dat er kale slikkige terreinen overblijven die aantrekkelijk zijn voor kustbroedvogels. Als het water 's winters hoog staat en het water flink brak is zal dat de vegetatieontwikkeling sterk afremmen; dan zal een groot areaal aan slikkige terreinen met zoutvegetaties blijven bestaan. Dit zou gunstig zijn voor broedende kustbroedvogels. Ook zal dit gunstig zijn voor steltlopers en eenden die dan op de slikken kunnen foerageren.

LITERATUUR

van Dijk A.J. 2004. Handleiding Broedvogel Monitoring Project. SOVON, Beek-Ubbergen.

Geene, 2008. Maatregelenplan Inlaag 2005 looptijd 2008-2013. In opdracht van: Vereniging Natuurmonumenten. Rapportnummer: 2008-1.

Hannewijk A. Kwaliteitstoets Inlaag 2005 2010 in prep..

Hustings M.F.H., R.G.M. Kwak, P.F.M. Opdam & M.J.S.M. Reijnen 1985. Vogelinventarisatie. PU-DOC, Wageningen en Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, Zeist.

SOVON / Vogelbescherming 2004. Rode Lijst van de Nederlandse broedvogels. Tirion, Zei

9

Brandgans 51 territoria

20

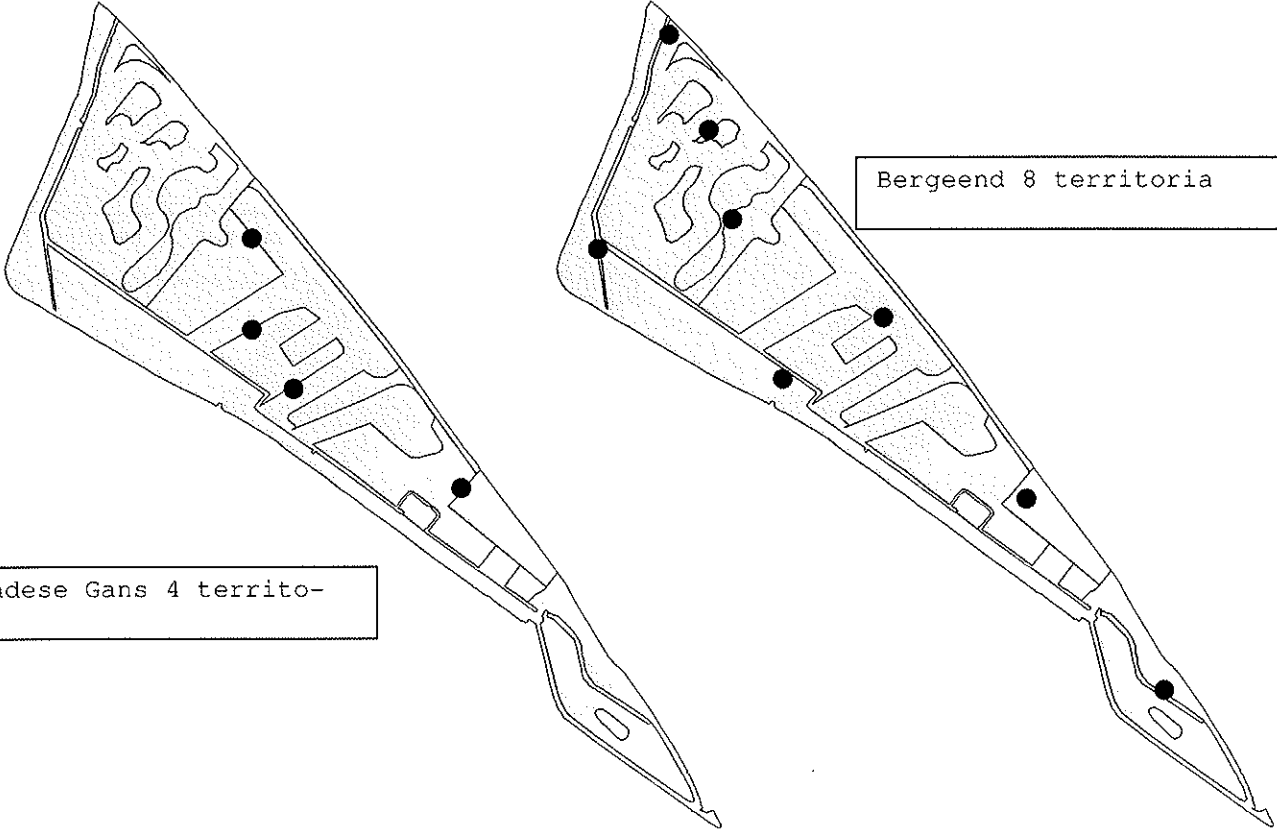
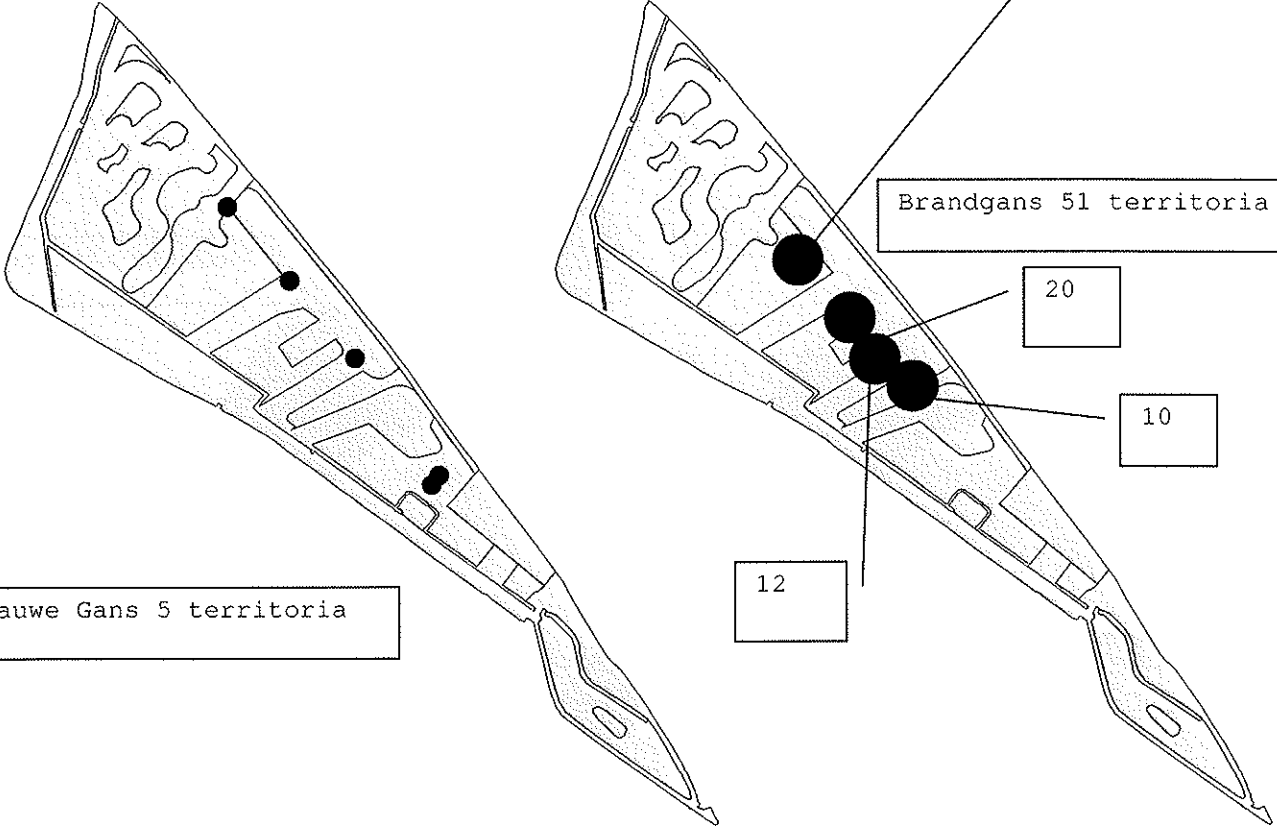
10

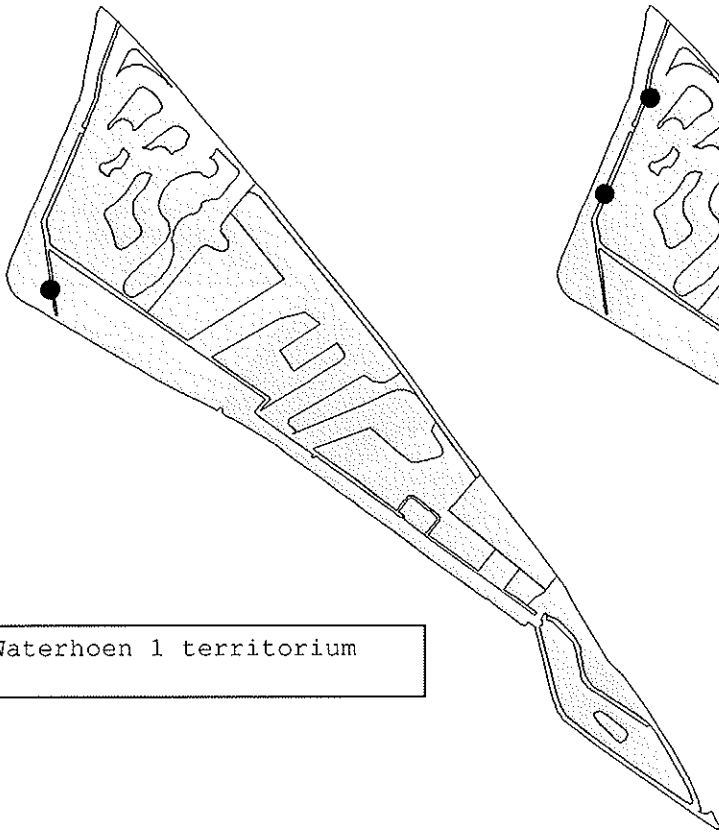
12

Grauwe Gans 5 territoria

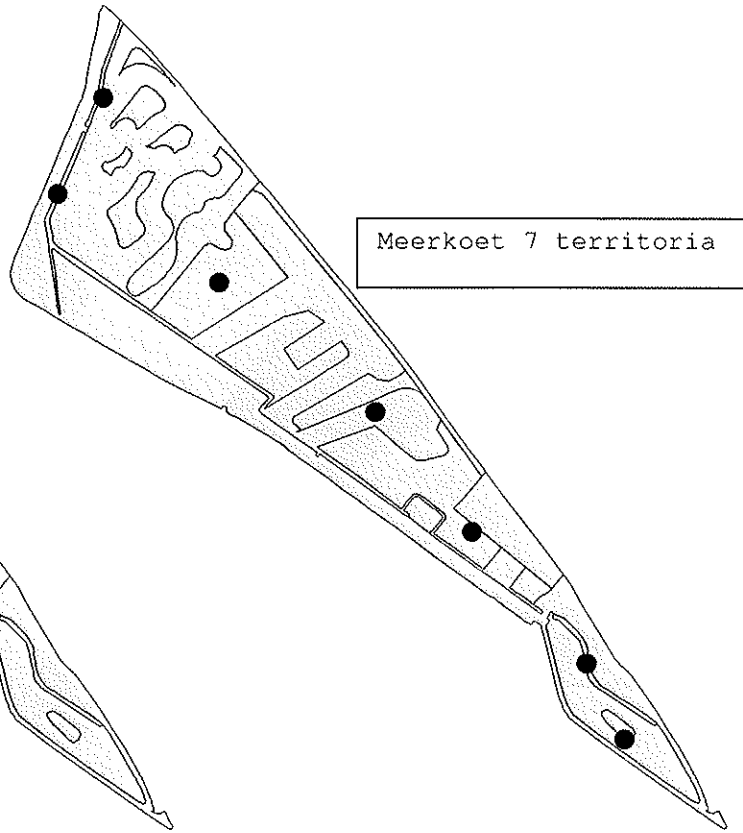
Bergeend 8 territoria

Canadese Gans 4 territoria

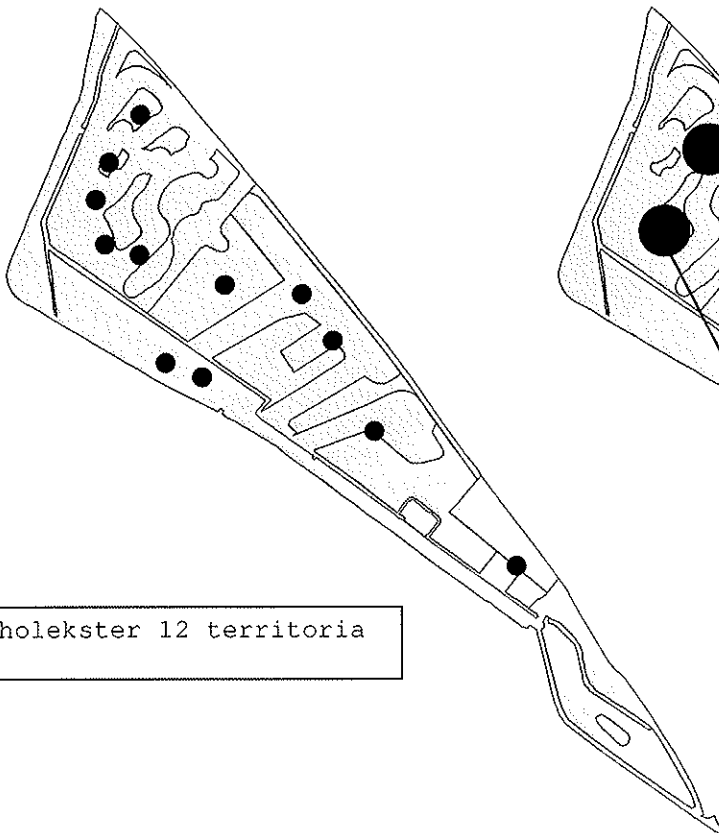

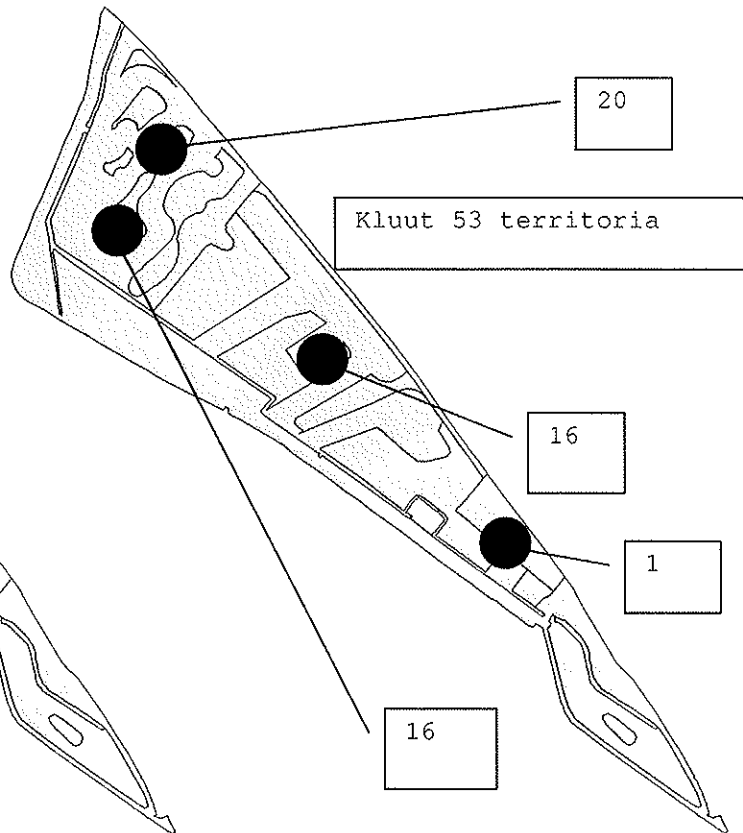
Waterhoen 1 territorium

Meerkoet 7 territoria

Scholekster 12 territoria

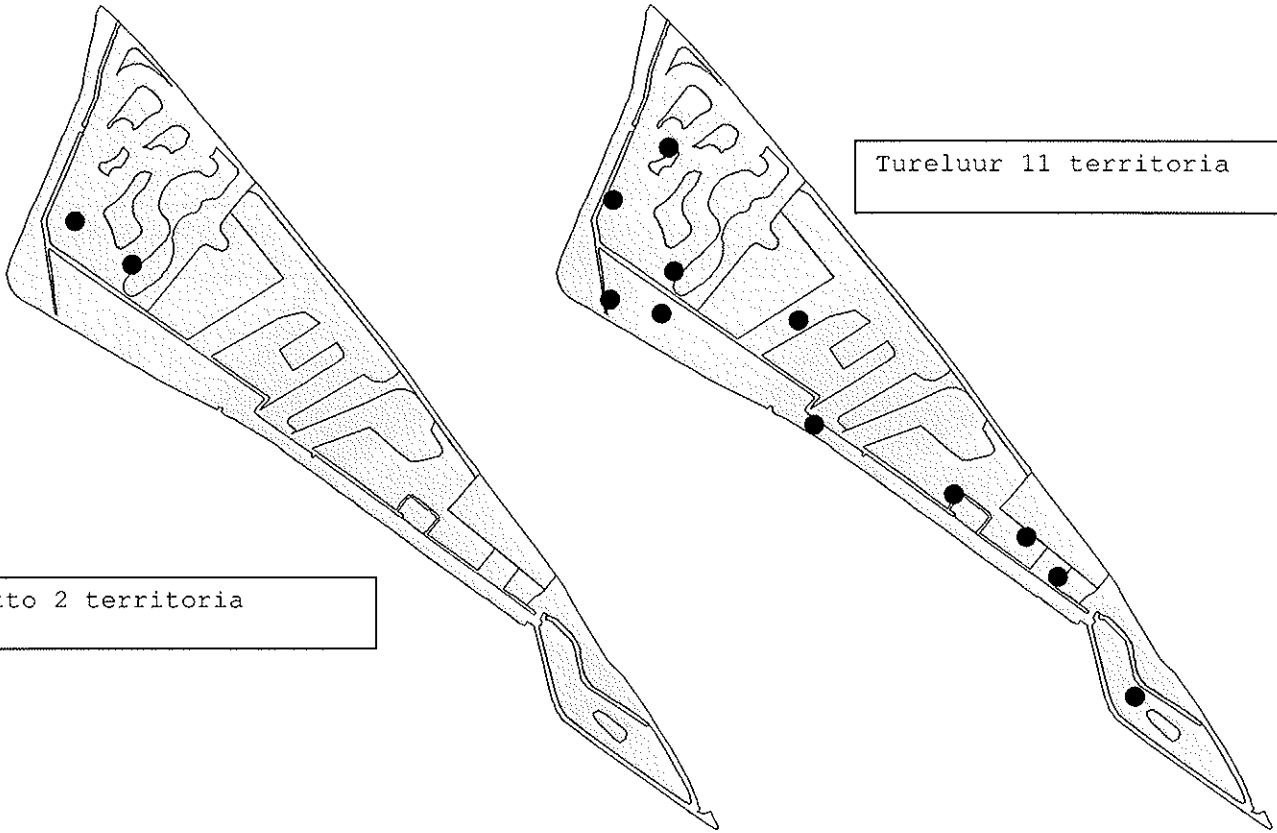
Kluut 53 territoria

20

16

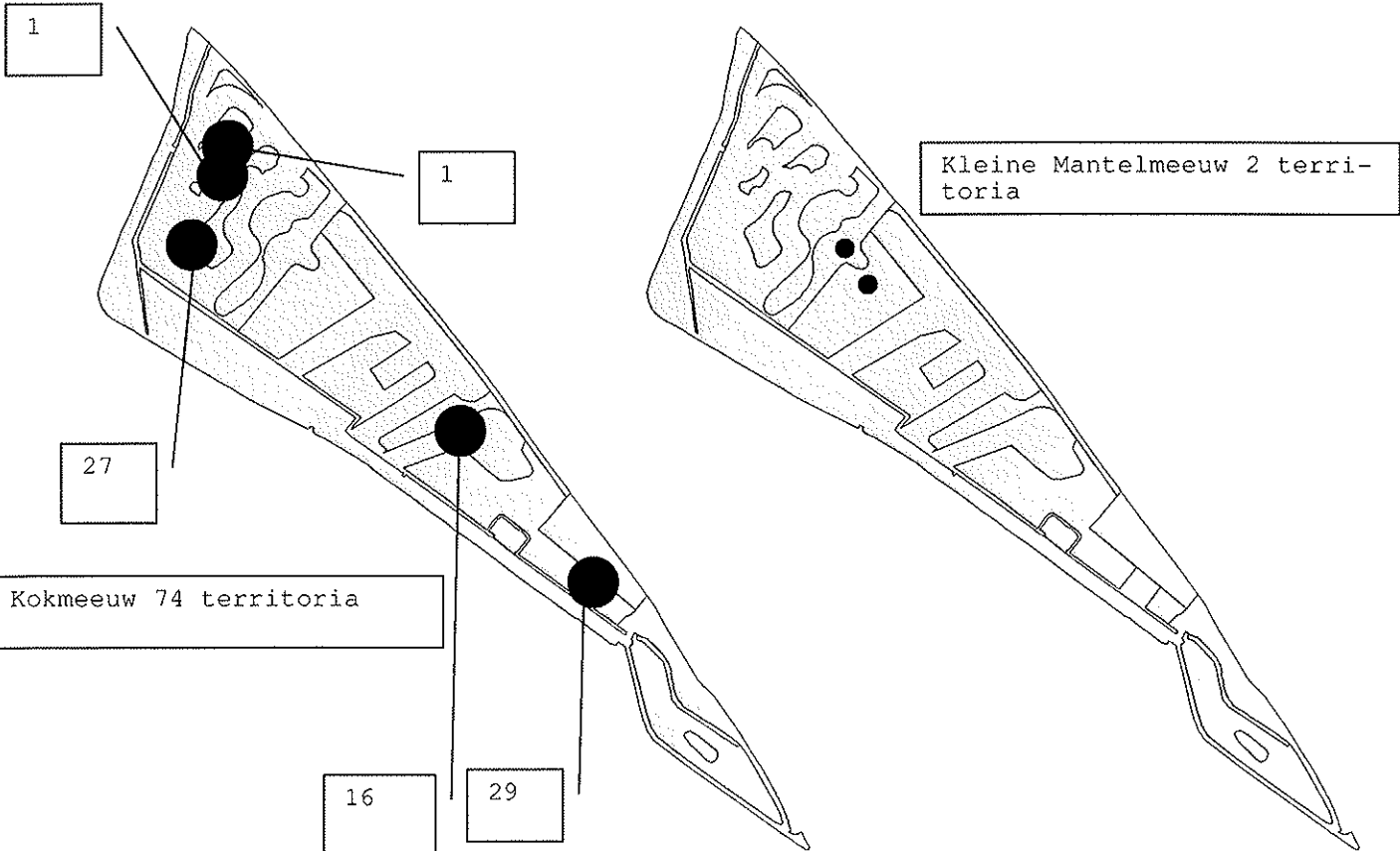
1

16

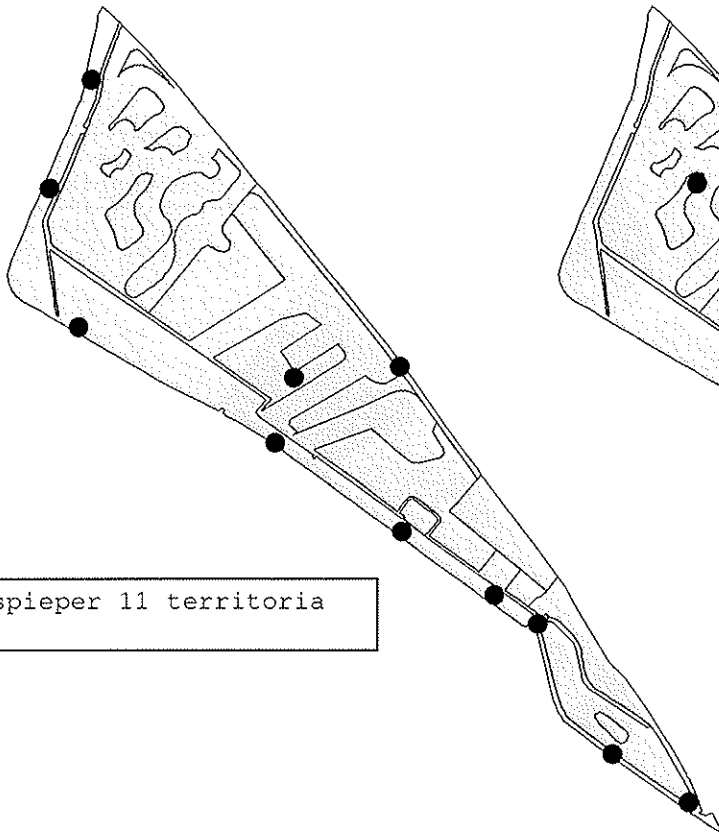
Tureluur 11 territoria

Grutto 2 territoria

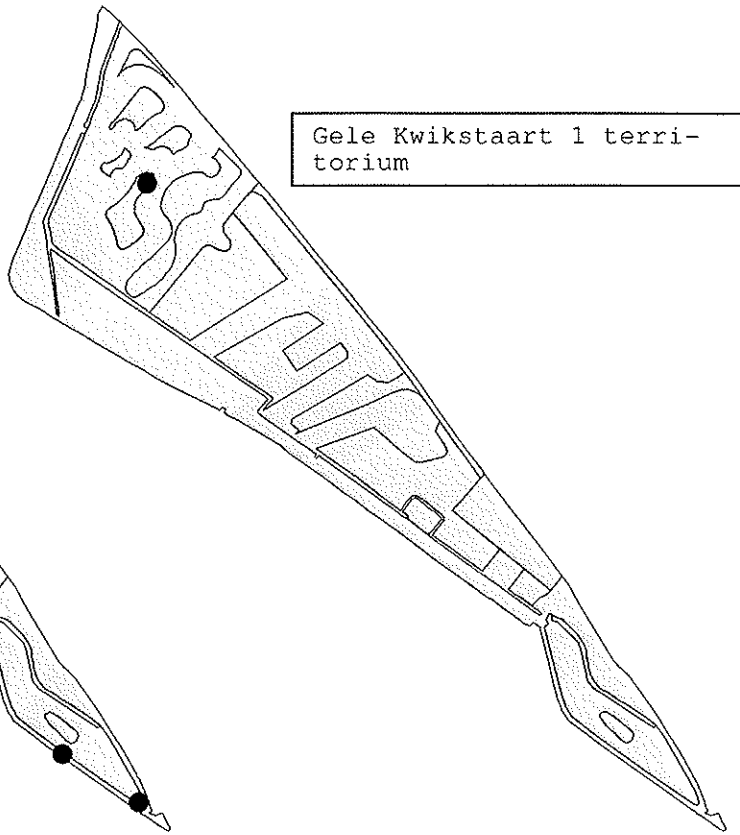

Kleine Mantelmeeuw 2 territoria

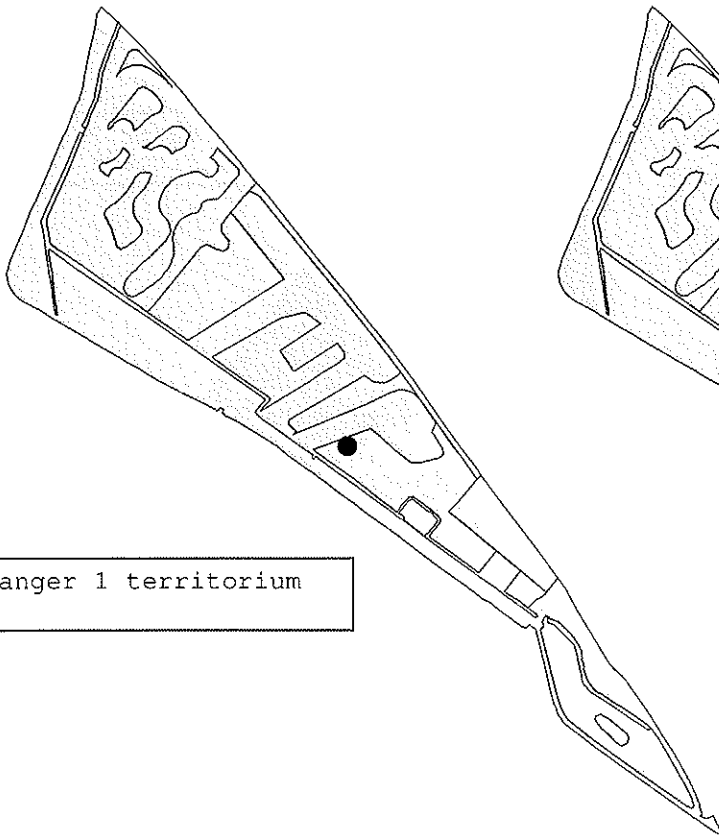
Kokmeeuw 74 territoria

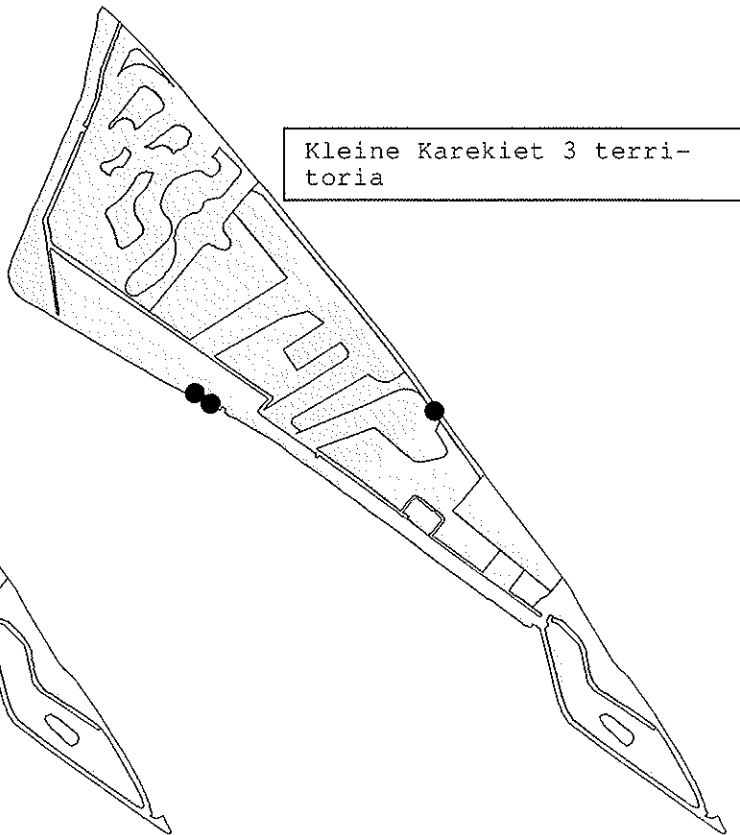
Graspieper 11 territoria

Gele Kwikstaart 1 territorium

Graszanger 1 territorium

Kleine Karekiet 3 territoria